

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΕΣΕΩΝ

αριθμός απόφασης 1745/2022

ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

.....

Συγκροτήθηκε από τη Δικαστή Στέλλα Δραγατσίκη, Πρωτοδίκη, η οποία ορίστηκε από την Πρόεδρο του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Πρωτοδικείου Αθηνών και τη Γραμματέα Παρασκευή Χριστοδούλου.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 3 Δεκεμβρίου 2021, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

της εκκαλούσας-εναγομένης: της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» (ΟΤΕ), που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής (επί της Λεωφόρου Κηφισίας αριθ. 99) και εκπροσωπείται νόμιμα, με Α.Φ.Μ. 094019245, η οποία παραστάθηκε δια του πληρεξουσίου δικηγόρου του Παναγιώτη Ηλιοπιερέα - Πιερράκου (ΑΜ ΔΣΑ 21847) δυνάμει δήλωσης κατ' άρθρο 242 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ.,

των εφεσιβλήτων-εναγόντων: 1

[Redacted]

[Redacted] οι οποίοι παραστάθηκαν διά της πληρεξουσίας δικηγόρου Δημήτρας Κουφογιάννη, δυνάμει δήλωσης κατ' άρθρο 242 παρ 2 ΚΠολΔ.

Οι ενάγοντες ζήτησαν να γίνει δεκτή η από 09-12-2016 αγωγή τους, η οποία κατατέθηκε στη γραμματεία του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου με αριθμό 3909/15-12-2016.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την υπ' αριθ. 165/2018 οριστική απόφασή του, δέχθηκε εν μέρει την αγωγή.

Ήδη η εναγομένη, με την από 09-01-2019 έφεσή της, η οποία κατατέθηκε στη γραμματεία του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου με αριθμό 87/1/3/09.01.2019 και στη γραμματεία του Δικαστηρίου αυτού με αριθμό 19350/1131/27-02-2019, προσδιορίστηκε να συζητηθεί κατά τη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας απόφασης και γράφτηκε στο πινάκιο, προσβάλλει την ανωτέρω απόφαση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων, κατόπιν μονομερών δηλώσεων τους κατ' άρθρο 242 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ., δεν παραστάθηκαν στο ακροατήριο, αλλά προκατέθεσαν προτάσεις ζήτησαν δε να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται στις προτάσεις που κατέθεσαν.

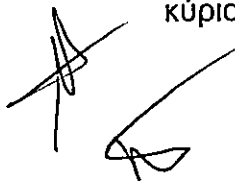
**ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ**

Η υπό κρίση από 03-01-2019 έφεση της εκκαλούσας, η οποία κατατέθηκε στη γραμματεία του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου με αριθμό 87/1/09-01-2019 και στη γραμματεία του Δικαστηρίου αυτού με αριθμό 19350/1131/27-02-2019, κατά της υπ' αριθ. 165/2018 οριστικής απόφασης του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου, το οποίο δίκασε αντιμωλία των διαδίκων κατά την ειδική διαδικασία των περιουσιακών (εργατικών) διαφορών, εισάγεται για να συζητηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού, το οποίο είναι καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο (άρθρο 17Α του Κ.Πολ.Δ.) και έχει ασκηθεί σύμφωνα με τις νόμιμες διατυπώσεις από τον ηττηθέντα διάδικο και είναι εμπρόθεσμη, καθότι από τα προσκομιζόμενα με επίκληση έγγραφα δεν προκύπτει επίδοση της προσβαλλομένης απόφασης, την οποία, άλλωστε, δεν επικαλούνται οι διάδικοι, περαιτέρω δε η έφεση ασκήθηκε με την κατάθεση του πρωτοτύπου της στη γραμματεία του εκδώσαντος την εκκαλουμένη απόφαση Δικαστηρίου στις 09-01-2019, δηλαδή εντός της καταχρηστικής προθεσμίας από τη δημοσίευση της απόφασης που περάτωσε την πρωτοβάθμια δίκη (ημερομηνία δημοσίευσης: 16-07-2018, άρθρα 495 παρ. 1, 498, 499, 500,

511, 513 παρ. 1β, 516 παρ. 1, 517 εδ. α, 518 παρ. 2, 520 παρ. 1 και 532 ΚΠολΔ.). Επομένως η έφεση πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξεταστεί περαιτέρω ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της κατά την ίδια ως άνω ειδική διαδικασία (άρθρα 532 και 533 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ.).

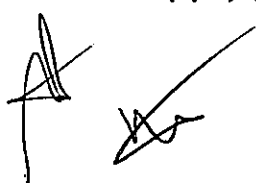
Με το άρθρο 1 παρ. 1, 2 του π.δ. 398/1994 (με το οποίο μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η οδηγία 90/270/ΕΟΚ που αποτελεί την πέμπτη ειδική Οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παρ. 1 της Οδηγίας – Πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ) ορίζεται ότι το διάταγμα αυτό καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 του π.δ. και ότι οι διατάξεις του εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας, στον οποίο κατατάσσονται επιπλέον των γενικών διατάξεων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας που ισχύουν κάθε φορά. Στο άρθρο 2 του ανωτέρω π.δ. ορίζεται ως οθόνη οπτικής απεικόνισης κάθε αλφαριθμητική ή γραφική οθόνη, που αποτελεί τμήμα εξοπλισμού επεξεργασίας, αναπαραγωγής ή οπτικής παρουσίασης στοιχείων ανεξάρτητα από τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο, ενώ ως θέση εργασίας νοείται το σύνολο του εξοπλισμού, που περιλαμβάνει οθόνη οπτικής απεικόνισης εφοδιασμένο, ενδεχομένως, με πληκτρολόγιο ή άλλη διάταξη εισόδου δεδομένων ή και με λογισμικό που καθορίζει τη διασύνδεση χρήστη-συσκευής, με προαιρετικά εξαρτήματα, με περιφερειακά περιλαμβανομένων και μονάδας δισκετών, τηλεφώνου, ταλαντωτή/αποταλαντωτή, εκτυπωτή, αναλογίου για έγγραφα, καθίσματος και τραπέζιου εργασίας ή άλλης επιφάνειας εργασίας, καθώς και το άμεσο περιβάλλον εργασίας, ενώ ως εργαζόμενος θεωρείται κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη με σχέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευόμενων, ο οποίος χρησιμοποιεί τακτικά και κατά ένα μη αμελητέο τμήμα της κανονικής του, εργασίας, οθόνη οπτικής απεικόνισης. Κατά δε το άρθρο 3 «1. Στο πλαίσιο της υποχρέωσης του εργοδότη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, να έχει στη διάθεσή του, μία γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, ο εργοδότης προβαίνει σε ανάλυση των θέσεων εργασίας με σκοπό την αξιολόγηση των

συνθηκών ασφαλείας και υγείας που παρουσιάζουν για τους εργαζομένους του, ιδίως σε ό,τι αφορά τους ενεχόμενους κινδύνους για την όραση, τα σωματικά προβλήματα και την σωματική καταπόνηση των εργαζομένων λαμβάνοντας υπόψη και τα ενδεικτικώς αναφερόμενα στο παράρτημα II του άρθρου 11 ... 2. Οι εργοδότες οφείλουν να λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα για τη θεραπεία των κινδύνων, που διαπιστώνονται με βάση την εκτίμηση της παρ. 1, λαμβάνοντας υπόψη τις σωρευτικές επιπτώσεις και το συνδυασμό των διαπιστούμενων κινδύνων...», ενώ σύμφωνα με το άρθρο 8 «1. Ο εργοδότης υποχρεούται να σχεδιάζει τη δραστηριότητα του εργαζομένου κατά τρόπον ώστε η καθημερινή εργασία σε οθόνες οπτικής απεικόνισης να διακόπτεται περιοδικά με διαλείμματα ή αλλαγές δραστηριότητας, που θα περιορίζουν το φόρτο εργασίας στην οθόνη οπτικής απεικόνισης σύμφωνα με το παράρτημα I του άρθρου 11. 2. Ο εργοδότης διαβουλεύεται με τους εργαζομένους ή και τους εκπροσώπους τους για το σχεδιασμό και την οργάνωση της εργασίας με σκοπό την ικανοποίηση των απαιτήσεων της παρ. 1 σύμφωνα και με το παράρτημα 1 του άρθρου 11». Τέλος, το άρθρο 9 ορίζει ότι: «Στο πλαίσιο της διαβούλευσης και της συμμετοχής των εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, οι εργοδότες ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων ή και των εκπροσώπων τους και διευκολύνουν τη συμμετοχή τους αναφορικά με τα θέματα που σχετίζονται με την εφαρμογή του παρόντος», ενώ σύμφωνα με το άρθρο 11 παράρτημα I «4.1. Εφόσον δεν είναι εφικτό να οργανώνεται η εργασία με τέτοιο τρόπο ώστε φυσιολογικά να μπορεί ο εργαζόμενος να την εναλλάσσει με άλλες μορφές εργασίας, είναι χρήσιμο να εξασφαλίζονται στον εργαζόμενο διαλείμματα εργασίας ανά δώρο, ανάλογα με το είδος της εργασίας. Σε καμία περίπτωση τα διαλείμματα αυτά δεν πρέπει να συσσωρεύονται. 4.2. Ο χρόνος απομάκρυνσης του εργαζομένου από τη θέση εργασίας με οθόνες οπτικής απεικόνισης (είτε για διάλειμμα εργασίας είτε για αλλαγή δραστηριότητας) μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δώρο». Από το σύνολο των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται σαφώς ότι με αυτές προβλέπεται ως ελάχιστη προδιαγραφή ασφαλείας και υγείας κατά την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης η διακοπή της εργασίας αυτής, είτε με αλλαγή δραστηριότητας του εργαζόμενου και μάλιστα κατά κύριο λόγο και πρωταρχικά, είτε εναλλακτικά, εφόσον δηλαδή δεν είναι εφικτή

η αλλαγή αυτή με διαλείμματα, σε κάθε δε περίπτωση ο χρόνος απομάκρυνσης του εργαζομένου από τη θέση εργασίας με οθόνες οπτικής απεικόνισης μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δώρο. Ειδικότερα, τα προβλεπόμενα ως άνω διαλείμματα διαφέρουν κατά τη φύση και το σκοπό τους από την ανά δίμηνο ημερήσια άδεια που προβλέπουν οι Ε.Σ.Σ.Ε. κι επομένως δεν έχουν σχέση με αυτήν, η διαφοροποίηση δε αυτή προκύπτει και από το γεγονός ότι αποκλείεται ρητά η συσσώρευση των διαλειμμάτων αυτών, ήτοι απαγορεύεται ο συνυπολογισμός τους, ώστε να αποτελέσουν χρονικά ημερήσια άδεια. Από τα παραπάνω είναι φανερό ότι ως ελάχιστη προδιαγραφή ασφαλείας και υγείας όλων αδιακρίτως των εργαζομένων με οθόνες οπτικής απεικόνισης και προς αντιμετώπιση ειδικά των κινδύνων από την εργασία μπροστά σε τέτοιες οθόνες προβλέπεται μόνον είτε η αλλαγή δραστηριότητας (εργασία εκτός οθόνης) είτε η διακοπή της εργασίας αυτής με διαλείμματα και όχι η χορήγηση αδειάς μίας ημέρας (με αποδοχές) ανά δίμηνο. Και τούτο διότι το μέτρο αυτό και μόνο θεσπίζεται με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του π.δ.398/1994 για την εφαρμογή των αντίστοιχων ρυθμίσεων της Οδηγίας 90/270/ΕΟΚ, που αποτελεί την 5η ειδική Οδηγία της Οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, η οποία συνιστά γενική Οδηγία - Πλαίσιο, ώστε ούτε από τις διατάξεις της τελευταίας και του π.δ.17/1996 που τη μετέφερε στην ελληνική έννομη τάξη μπορεί να συναχθεί η καθιέρωση τέτοιας αδειάς, αφού οι σχετικές προβλέψεις και ρυθμίσεις αυτής ως Οδηγίας - Πλαισίου εξειδικεύθηκαν και περιορίστηκαν στην καθιέρωση υποχρέωσης αλλαγής δραστηριότητας ή της διακοπής της εργασίας με ολιγόλεπτα διαλείμματα κατά τη διάρκεια της ημερήσιας εργασίας, η δε προβλεπόμενη από τον όρο 27 της από 7-3-1990 Ε.Σ.Σ.Ε., που καταρτίστηκε μεταξύ Ο.Τ.Ε. και ΟΜ.Ε-Ο.Τ.Ε., χορήγηση της μίας ημέρας αδειάς ανά δίμηνο στους εργαζόμενους σε οθόνες οπτικής καταγραφής (απεικόνισης) αποτελεί πρόσθετη παροχή του εσωτερικού δικαίου που αφορά ειδική κατηγορία εργαζομένων με συγκεκριμένες συνθήκες απασχόλησης. Και ναι μεν σύμφωνα με την υπ' αριθ. 43/332/30-4-1990 ειδική εγκύκλιο του Τομέα Γεν. Εργ. Θεμάτων της εκκαλούσας η άδεια αυτή χορηγήθηκε αρχικά μόνο στο προσωπικό του μηχανογραφικού της κέντρου και στη συνέχεια, σύμφωνα με τον όρο 28 της από 10-5-1996 Ε.Σ.Σ.Ε., επεκτάθηκε η χορήγησή της στους

εργαζόμενους στα Υπεραστικά Κέντρα, Βλαβοληπτικά Κέντρα και Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη (τα οποία απέκτησαν μηχανογραφική υποστήριξη το έτος 1996), όμως ο ως άνω όρος 27, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του π.δ.398/1994, δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφισβήτησης ή διευκρίνισης ότι τόσο η ως άνω ημερήσια άδεια, όσο και τα επίμαχα διαλείμματα πρέπει να δίνονται σε όλους τους εργαζόμενους που απασχολούνται μπροστά σε οθόνες οπτικής καταγραφής κατά το μισό τουλάχιστον του ωραρίου εργασίας τους ανεξάρτητα από την απάντηση της Δ/σης Συνθηκών Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας με το υπ' αριθ. 130393/31-5-1990 έγγραφο της προς τον Τομέα Γεν. Εργατικών Θεμάτων της εκκαλούσας που αναφέρεται στην εφαρμογή της υπ' αριθ. 130558/12-6-1989 Κ.Υ.Α. στα μηχανογραφικά κέντρα του Δημοσίου. Επομένως, με βάση τις παραπάνω διατάξεις του π.δ.398/1994, οι οποίες εφαρμόζονται χωρίς να χρειάζεται υπογραφή σχετικής Ε.Σ.Σ.Ε. και ανεξάρτητα από άλλες τυχόν ευνοϊκές για τους εργαζόμενους ρυθμίσεις, κάθε επιχείρηση οφείλει να εξασφαλίζει τη διακοπή της εργασίας μπροστά από οθόνες οπτικής απεικόνισης, πρωταρχικά με την αλλαγή αυτής ανά χρονικά διαστήματα και δευτερευόντως με διαλείμματα μέγιστης διάρκειας έως και 15 λεπτών ανά δίωρο προς ανάκτηση των σωματικών και πνευματικών τους δυνάμεων (Α.Π.1598/2012 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ, Πολ.Πρ.Αθ.1550/2020, Πολ.Πρ.Αθ.942/2020, Μον.Πρ.Αθ.10062/2020, Μον.Πρ.Αθ.8067/2020, Μον.Πρ.Αθ.8050/2020, Μον.Πρ.Αθ.6853/2020 αδημοσίευτες στο νομικό τύπο). Περαιτέρω, εφόσον δεν έχουν καθορισθεί οι «τεχνικές λεπτομέρειες χορήγησης του διαλείμματος αυτού και η διάρκειά του» με σχετική συλλογική ρύθμιση και δοθέντος ότι με το π.δ.398/1994, το οποίο τυγχάνει εφαρμοστέο στους εργαζόμενους του Ο.Τ.Ε., έχει καθορισθεί ως ανώτερο όριο το δεκαπεντάλεπτο ανά δίωρο, το χρονικό αυτό διάστημα λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό των όποιων μισθολογικών απαιτήσεων των εργαζομένων, με βάση την αρχή της εύνοιας υπέρ των εργαζομένων που διαπνέει το εργατικό δίκαιο. Το ανωτέρω δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα είναι αμειβόμενο, όπως η υποχρέωση καταβολής της αμοιβής αυτής προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 648, 649, 653 και 659 του Α.Κ., σύμφωνα με τις οποίες ο εργοδότης έχει υποχρέωση να καταβάλει στον εργαζόμενο τον συμφωνημένο ή συνηθισμένο μισθό, εφόσον ο εργαζόμενος

παρέχει την εργασία του στον εργοδότη κατά τα ανωτέρω δεκαπεντάλεπτα μέσα στο νόμιμο ωράριο, με την αντίστοιχη ωφέλεια αυτού, ενώ, σύμφωνα με το νόμο, θα έπρεπε να αναπαύεται, παρέχοντας επομένως εργασία επιπλέον της από το νόμο προβλεπόμενης (Α.Π.1598/2012 ό.π.). Εξάλλου, για την ανωτέρω εργασία τους οι εργαζόμενοι στον Ο.Τ.Ε. μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης δικαιούνται, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 11 του Γενικού Κανονισμού Προσωπικού της εναγομένης και το άρθρο 1 παρ. 1 του ν.435/1976, υπερωριακή αμοιβή, συνιστάμενη στο ωρομίσθιό τους προσαυξημένο, καθόσον τα με βάση τον Ειδικό Κανονισμό Ωρών Εργασίας Προσωπικού της εναγομένης καθοριζόμενα με αποφάσεις ευνοϊκότερα χρονικά όρια εργασίας δεν συνιστούν νόμιμα ανώτατα χρονικά όρια εργασίας, ώστε η πέρα από αυτά εργασία να είναι παράνομη και υπερωριακή, αλλά αποτελούν (εφόσον έγιναν αποδεκτά από το προσωπικό, έστω και σιωπηρώς με την εφαρμογή τους) συμβατικά χρονικά ωράρια, τα οποία ισχύουν, εφόσον δεν καταργηθούν από τη Διοίκηση της εκκαλούσας, κατά το ρητώς επιφυλαχθέν σε αυτή με τον ανωτέρω Κανονισμό δικαίωμα (Α.Π.837/2012 αδημοσίευτη στο νομικό τύπο).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 111 παρ. 2, 118 αριθ. 4 και 216 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ. προκύπτει ότι το δικόγραφο της αγωγής πρέπει να περιέχει σαφή έκθεση των γεγονότων, τα οποία θεμελιώνουν κατά νόμο την αγωγή και δικαιολογούν την άσκηση αυτής από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου, ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς και ορισμένο αίτημα. Η έκθεση δε στο δικόγραφο της αγωγής των πραγματικών περιστατικών, τα οποία πρέπει να είναι όσα είναι νομικώς ικανά και αναγκαία για τη θεμελίωση του δικαιώματος, η προστασία του οποίου ζητείται και τα οποία πρέπει να αναφέρονται με τέτοια σαφήνεια, ώστε να εξατομικεύουν την επίδικη έννομη σχέση και να μην καταλείπεται αμφιβολία περί της αξίωσης, η οποία απορρέει από αυτά, είναι απαραίτητη, για να υπάρχει η δυνατότητα, το μεν δικαστήριο να κρίνει τη νομική βασιμότητα της αγωγής και να διατάξει τις δέουσες αποδείξεις, ο δε εναγόμενος να μπορεί να αμυνθεί κατά της αγωγικής αξίωσης, που θεμελιώνεται επ' αυτών με ανταπόδειξη ή ένσταση. Η έλλειψη ή η ανεπάρκεια ή η ασαφής αναφορά κάποιου από τα γεγονότα αυτά συνιστά έλλειψη προδικασίας και καθιστά την αγωγή αόριστη και συνεπώς

απαράδεκτη. Η αοριστία δε αυτή ερευνάται και αυτεπαγγέλτως (Α.Π.250/2011 Ε.Εμπ.Δ.2011.591) και δεν μπορεί να θεραπευθεί ούτε με τις προτάσεις, ούτε με παραπομπή στο περιεχόμενο άλλου εγγράφου, ούτε με την εκτίμηση των αποδείξεων (Α.Π.49/2011 Ελλ.Δνη 2011.1594), γιατί αντίκειται στις για την προδικασία διατάξεις του άρθρου 111 του Κ.Πολ.Δ., των οποίων η τήρηση ερευνάται επίσης αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Επιπλέον, σε συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων με εκείνες των άρθρων 648 επ. του Κ.Πολ.Δ., ο εργαζόμενος, στην αγωγή του, με την οποία ζητεί διαφορές δεδουλευμένων αποδοχών ή άλλα οφειλόμενα από την εργασιακή σύμβαση, πρέπει, για το ορισμένο αυτής, να εκθέτει το χρόνο κατάρτισης της σύμβασης, το συμφωνημένο ή νόμιμο μισθό, το είδος της παρασχεθείσας εργασίας, τους όρους παροχής και το χρόνο για τον οποίο οφείλονται (Α.Π.1686/2007 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ, Εφ.Λαμ.22/2011 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Για το ορισμένο της αγωγής δεν είναι αναγκαίο να αναφέρονται επιπλέον πραγματικά περιστατικά σχετικά με την απασχόληση του ενάγοντος, τα οποία αποτελούν αντικείμενο της αποδεικτικής διαδικασίας (Μον.Πρ.Αθ.565/2019 αδημοσίευτη στο νομικό τύπο).

Οι ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι, με την από 09-12-2016 και με αριθμό κατάθεσης 3909/15.12.2016 αγωγή τους ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, επικαλέστηκαν ότι προσελήφθησαν από την εναγομένη το έτος 1984 και 1985 με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και προσέφεραν τις υπηρεσίες τους ως υπάλληλοί της. Ότι κατά το χρονικά αυτά διαστήματα, όπως αναφέρονται στην αγωγή, απασχολήθηκαν αποκλειστικά και κατά πλήρες ωράριο μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης ως προϊστάμενοι Τμήματος Λογιστικών Εγγραφών, Εισπραξεων και Πληρωμών στο Διοικητικό Μέγαρο του ΟΤΕ από 01.01.2011 έως και 16.09.2012 και στο κτίριο του ΟΤΕ στην Παιανία από 17.09.2012 έως και 31.12.2013 ο πρώτος εξ αυτών με τις αναφερομενες στην αγωγή δραστηριότητες και από 01.01.2011 έως και 31.12.2013 η δεύτερη εξ αυτών στο Τμήμα διαχείρισης και λογιστικής παρακολούθησης Ενδιάμεσων Λογαριασμών της Υποδιεύθυνσης Τιμολόγησης και Διαχείρισης Πελατών της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών στο Διοικητικό Μέγαρο του ΟΤΕ στην Κηφισιά και στη συνέχεια

στο κτίριο του ΟΤΕ στην Παιανία επί επτά ώρες και σαράντα λεπτά ημερησίως, ενώ η εναγομένη δεν τους χορηγούσε τα προβλεπόμενα από την ειδικότητά τους τρία δεκαπεντάλεπτα ενδιάμεσης ανάπαυσης ημερησίως. Ότι απασχολήθηκαν σαράντα πέντε (45) λεπτά ημερησίως πέραν του νομίμου ωραρίου εργασίας τους από 01.01.2011 μέχρι 31.12.2013, δηλαδή πραγματοποίησαν εκατόν ογδόντα μία (181) ώρες υπερωριακής εργασίας για έκαστο από τα έτη 2011, 2012 και 2013, αφού ο ένας μήνας καλύπτεται από την κανονική τους άδεια, για τις οποίες έπρεπε η εναγομένη να τους καταβάλει στον πρώτο ενάγοντα το ποσό των 16.888,76 ευρώ και στη δεύτερη το ποσό των 13.928,43 ευρώ νομιμοτόκως από το τέλος του έτους που καθένα επιμέρους κονδύλιο κατέστη ληξιπρόθεσμο και απαιτητό μέχρι την πλήρη εξόφληση. Με βάση το ιστορικό αυτό οι ενάγοντες κατόπιν επιτρεπτού περιορισμού με την προσθήκη αντίκρουση ζητούσαν να υποχρεωθεί η εναγομένη να τους καταβάλει στον πρώτο το ποσό των 16.888,76 ευρώ και στη δεύτερη ενάγουσα το ποσό των 13.928,43 ευρώ κατά την κύρια βάση της αγωγής από τη σύμβαση εργασίας, άλλως κατά τις διατάξεις των άρθρων 22 παρ. 1 εδ. β του Συντάγματος και 288 του Α.Κ., άλλως κατά τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού, με το νόμιμο τόκο από το τέλος του έτους που κάθε επιμέρους κονδύλιο κατέστη ληξιπρόθεσμο και απαιτητό μέχρι την πλήρη εξόφληση, να κηρυχθεί η απόφαση που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστή και να επιβληθούν τα δικαστικά έξοδά τους σε βάρος της εναγομένης. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλουμένη απόφαση έκανε δεκτή την κύρια βάση της αγωγής μη εξετάζοντας την επικουρικώς ασκηθείσα περί παραβίασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης των εργαζομένων, ενώ συνάμα έκρινε ότι η επικουρική βάση της αγωγής του αδικαιολογήτου πλουτισμού είναι μη νόμιμη και πρέπει να απορριφθεί. Επομένως γενομένης δεκτής της αγωγής ως παραδεκτής και νόμιμης ως προς την κύρια βάση της από τη σύμβαση εργασίας, έκανε αυτή εν μέρει δεκτή ως βάσιμη κατ' ουσίαν, υποχρέωσε την εναγομένη να καταβάλει στον πρώτο των εναγόντων το ποσό των επτά χιλιάδων πεντακοσίων εβδομήντα δύο ευρώ και δέκα οκτώ λεπτών (7.72,18) ευρώ και στη δεύτερη ενάγουσα το ποσό των έξι χιλιάδων διακοσίων πενήντα τριών ευρώ και είκοσι οκτώ λεπτών του ευρώ (6.253,28 ευρώ) με το νόμιμο τόκο από το τέλος του έτους που κάθε

κονδύλιο κατέστη ληξιπρόθεσμο και απαιτητό, απέρριψε το αίτημα της προσωρινής εκτελεστότητας και επέβαλε σε βάρος της εναγομένης τη δικαστική δαπάνη των εναγουσών, την οποία όρισε στο ποσό των διακοσίων πενήντα (250) ευρώ. Κατά της απόφασης αυτής παραπονεείται η εναγομένη και ήδη εκκαλούσα με την κρινόμενη έφεση, για τους αναφερόμενους σε αυτή λόγους, που ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνισή της, προκειμένου να απορριφθεί η αγωγή των αντιδίκων της.

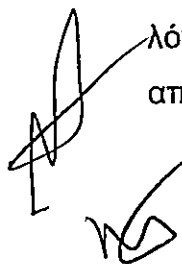
Στην προκειμένη περίπτωση η εκκαλούσα ισχυρίζεται, με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου έφεσης, ότι η αγωγή είναι απορριπτέα ως αόριστη, πλην, όμως, ο λόγος αυτός τυγχάνει απορριπτέος ως αβάσιμος κατ' ουσίαν, δεδομένου ότι στην ένδικη αγωγή περιέχονται όλα τα αναγκαία στοιχεία κατά τις παραπάνω διατάξεις, τα οποία είναι νομικώς ικανά και αναγκαία για τη θεμελίωση του δικαιώματος, η προστασία του οποίου ζητείται με την αγωγή, και ειδικότερα ο χρόνος κατάρτισης της σύμβασης, ο συμφωνημένος μισθός, το είδος της παρασχεθείσας εργασίας και ο χρόνος για τον οποίο οφείλεται στους ενάγοντες αμοιβή λόγω της εργασίας τους, χωρίς να πρέπει να αναφέρονται σε αυτή (την αγωγή) για το ορισμένο της, εάν, τότε και πώς οι ενάγοντες ή το σωματείο τους διαμαρτυρήθηκαν για τη μη χορήγηση των δεκαπεντάλεπτων διαλειμμάτων ανά δίωρο απασχόλησης, εάν οι ενάγοντες προσέφυγαν για το λόγο αυτό στην Επιθεώρηση Εργασίας, για να διαπιστωθούν οι συνθήκες και ο τρόπος εργασίας τους, ώστε εάν συντρέχει λόγος να γίνουν στη συνέχεια οι σχετικές υποδείξεις στην εναγομένη σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των εργαζομένων, εάν έγιναν διαβουλεύσεις μεταξύ της εναγομένης και των εκπροσώπων των εργαζομένων για τα θέματα που αφορούν την εφαρμογή του π.δ.398/1994, τότε και με ποιο αποτέλεσμα και γιατί με τις Ε.Σ.Σ.Ε. των ετών 1996 και 1999, που συνομολογήθηκαν με την Ομοσπονδία Εργαζομένων-ΟΤΕ, δεν προβλέφθηκε το δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα, που ήδη προβλεπόταν από το π.δ.398/1994, ενώ επεκτάθηκε ο κύκλος των δικαιουμένων στη σχετική άδεια, αφού, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν στη νομική σκέψη της παρούσας απόφασης, η ένδικη αξίωση απορρέει απευθείας από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του π.δ.398/1994, χωρίς να εξαρτάται από καμία περαιτέρω

προϋπόθεση. Ο ισχυρισμός δε της εκκαλούσας περί αοριστίας κατά το μέρος που αφορά τα άρθρα 22 παρ. 1 εδ. β και 4 παρ. 1 του Συντάγματος ουδεμία έννομη επιρροή ασκεί στην υπό κρίση υπόθεση, καθόσον το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλουμένη απόφασή του, δέχθηκε την αγωγή κατά την κύρια βάση της από τη σύμβαση εργασίας μη εξετάζοντας την επικουρικά προταθείσα βάση της παραβίασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Επομένως, ορθά το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκρινε την αγωγή πλήρως ορισμένη και απέρριψε ως αβάσιμους όλους τους περί αντιθέτου ισχυρισμούς της εναγομένης – εκκαλούσας.

Η εκκαλούσα ισχυρίζεται, με τον δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου έφεσης, ότι η εκκαλουμένη ερμήνευσε εσφαλμένα το ΠΔ 398/1994 μη θέτοντας ως προϋπόθεση για την εφαρμογή των ρυθμίσεών του, στους ενάγοντες, την υποβολή εκ μέρους της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων περί αιτήματος για διαβουλεύσεις, προκειμένου να σχεδιαστεί και να οργανωθεί η εργασία στο πλαίσιο του άρθρου 9 του ΠΔ 398/1994. Ωστόσο, οι απασχολούμενοι κατά πλήρες ωράριο μπροστά σε οθόνες οπτικής απεικόνισης, ως υποστηρίζουν ότι διετέλεσαν οι ενάγουσες, δικαιούνται να λάβουν ένα δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα ανά δίωρο, εφόσον δεν έχουν τη δυνατότητα να εναλλάσσουν την εργασία τους αυτή με άλλες μορφές εργασίας. Το ανώτερο μέτρο των δεκαπεντάλεπτων διαλλειμμάτων ανά δίωρο προβλέπεται ως ελάχιστη προδιαγραφή ασφαλείας και υγείας όλων αδιακρίτως των εργαζομένων μπροστά σε οθόνες οπτικής απεικόνισης και εφαρμόζεται σε κάθε επιχείρηση, στο πλαίσιο των ελάχιστων προδιαγραφών που οφείλει αυτή να τηρεί για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, εφόσον δεν έχει τη δυνατότητα να εξασφαλίζει την κατά διαστήματα διακοπή της εργασίας τους αυτής και την απασχόλησή τους σε άλλη μορφή εργασίας. Ως εκ τούτου η εκκαλούσα – εναγομένη όφειλε, στο πλαίσιο του διευθυντικού της δικαιώματος, να διαβουλευθεί με τους εργαζομένους ή τους νόμιμους εκπροσώπους αυτών και σε κάθε περίπτωση να σχεδιάσει και οργανώσει η ίδια την εργασία τους κατά τέτοιον τρόπο, ακόμη και αν δεν είχαν προηγηθεί διαβουλεύσεις για να καθοριστούν οι τεχνικές λεπτομέρειες χορήγησης του διαλείμματος αυτού, ώστε να εξασφαλίζεται στις ενάγουσες η ασφάλεια και η

υγεία τους. Συνεπώς κρίνεται απορριπτέος ως μη νόμιμος ο λόγος αυτός της έφεσης.

Με το τρίτο σκέλος του τρίτου λόγου έφεσης η εναγομένη – εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι το π.δ.398/1994 με τις εκφράσεις «είναι χρήσιμο να εξασφαλίζονται στον εργαζόμενο» και «τα διαλείμματα μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δώρο» δεν συνιστά, άνευ άλλου τινός, υποχρέωση του εργοδότη ούτε προς την παροχή καθ' εαυτή (ως διάλειμμα), ούτε ως προς τη διάρκεια αυτής (έως 15 λεπτά και όχι 15 λεπτά) αλλά απλή υπόδειξη προς αυτόν, με τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι διατάξεις του για το υπόψη ζήτημα, οι οποίες προϋποθέσεις είναι πρόδηλο ότι δεν πληρούνται, ότι δεν εξηγείται κατ' άλλον τρόπο το γεγονός ότι η Ομοσπονδία των Εργαζομένων ΟΤΕ δεν έχει θέσει μέχρι σήμερα προς διαπραγμάτευση με αυτήν (την εκκαλούσα) τέτοιο, μείζονος σημασίας για την υγεία και την ασφάλεια του προσωπικού του ΟΤΕ, ζήτημα, ότι υποχρέωση αυτής για τη χορήγηση των δεκαπεντάλεπτων διαλειμμάτων θα μπορούσε να προκύψει μόνο από συλλογική σύμβαση εργασίας, τηρουμένων των νομίμων προϋποθέσεων και ότι συνεπώς δεν υπάρχουν αγώγιμες αξιώσεις σε βάρος της. Ότι, ειδικότερα με τον ως άνω λόγο έφεσης ισχυρίζονται ότι τα ανωτέρω έχει δεχθεί και η ΟΛΑΠ 31/2009, σύμφωνα με την οποία "η πρόβλεψη αυτή της οδηγίας δεν αφορά σε ημερήσια άδεια ..., αλλά σε ολιγόλεπτες ενδιάμεσες διακοπές της ημερήσιας εργασίας, ποι οποίες μάλιστα προβλέπονται εναλλακτικά, μπορούν δηλαδή να υποκαθίστανται από αντίστοιχες ενδιάμεσες αλλαγές της δραστηριότητας του εργαζομένου σε άλλες εκτός οθόνης εργασίες", ότι δηλαδή από τις διατάξεις του ΠΔ 398/1994 και της Κοινοτικής Οδηγίας με αριθμό 90/270 ΕΟΚ που μεταφέρθηκε με αυτό στην εσωτερική έννομη τάξη, συνάγεται σαφώς ότι με αυτές προβλέπεται για όλους ανεξαιρέτως τους εργαζομένους μπροστά σε οθόνες οπτικής απεικόνισης, ως ελάχιστη προδιαγραφή ασφαλείας και υγείας κατά τη συγκεκριμένη εργασία, η διακοπή της εργασίας αυτής είτε με αλλαγή δραστηριότητας του εργαζομένου είτε με διαλείμματα, σε κάθε δε περίπτωση ο χρόνος απομάκρυνσης του εργαζομένου από τη θέση εργασίας με οθόνες οπτικής απεικόνισης μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δώρο. Ωστόσο, οι λόγοι αυτοί της έφεσης είναι αβάσιμοι κατ' ουσίαν και πρέπει να απορριφθούν, γιατί σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν στη νομική σκέψη της

παρούσας απόφασης η ένδικη αξίωση των εναγουσών για καταβολή αμοιβής λόγω της παροχής εργασίας μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης κατά τα τρία δεκαπεντάλεπτα κατά τα οποία θα έπρεπε ή να αλλάζει δραστηριότητα (εργασία εκτός οθόνης) ή να κάνει διάλειμμα απορρέει απευθείας από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του π.δ.398/1994, χωρίς να εξαρτάται από καμία περαιτέρω προϋπόθεση.

Από την εκτίμηση των υπ' αριθ. 912/23.01.2018, 102/01.02.2018 και 151/14.02.2018 ενόρκων βεβαιώσεων ενώπιον του Ειρηνοδίκη Αθηνών και Αμαρουσίου που οι εφεσίβλητοι και η εκκαλούσα επικαλούνται και προσκομίζουν νόμιμα και οι οποίες ελήφθησαν μετά από εμπρόθεσμη και νόμιμη κλήτευση των αντιδίκων πριν από είκοσι τέσσερις (24) τουλάχιστον ώρες, όπως προκύπτει από τις υπ' αριθ. 2773Ε/18.01.2018, 2989Ε/25.01.2018 κζι 2755Θ'/09.02.2018 εκθέσεις επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Αθηνών Ελένης Καπότου και Παναγιώτη Κουτσιβίτη αντίστοιχα (άρθρο 671 παρ. 1 εδ. δ του Κ.Πολ.Δ., όπως ίσχυε πριν από την έμμεση κατάργησή του με το άρθρο 1 άρθρο τέταρτο του ν.4335/2015), καθώς και όλων των εγγράφων που οι διάδικοι επικαλούνται και προσκομίζουν νόμιμα, τα οποία λαμβάνονται υπόψη είτε προς άμεση απόδειξη είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι ενάγοντες προσελήφθησαν από την εναγομένη και ήδη εκκαλούσα ο πρώτος την 14.07.1984 και η δεύτερη την 07.01.1985 με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, ως υπάλληλοι αυτής μέχρι την αποχώρησή τους την 31.12.2013. Κατά την χρονική περίοδο από 01.01.2011 έως 31.12.2013 ο πρώτος και η δεύτερη εργάστηκαν στο Τμήμα Διαχείρισης και Εγγυήσεων και Λογιστικών Εγγραφών Εισπράξεων και Πληρωμών της Υποδιεύθυνσης Πληρωμών και Εισπράξεων της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κεφαλαίων Ομίλου ΟΤΕ και Διαχείρισης και Λογιστικής Παρακολούθησης ενδιάμεσων λογαριασμών της Υποδιεύθυνσης Τιμολόγησης και Διαχείρισης Πελατών της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, στο Διοικητικό Μέγαρο ΟΤΕ και στη συνέχεια στο κτίριο της Παιανίας από 01.01.2008 μέχρι 31.12.2013 ως υπάλληλοι της εναγομένης και ειδικότερα ο πρώτος ως προϊστάμενος, η δεύτερη ως υπάλληλος, απασχολούμενοι αποκλειστικά και καθόλο το ωράριο εργασίας τους μπροστά

σε οθόνη ηλεκτρονικού υπολογιστή. Αντικείμενο της εργασίας του ήταν οι λογιστικές εγγραφές, ο έλεγχος μέσω αντιπαραβολής ημερήσιων εγγράφων με ισοζύγια πληρωμών, το κλείσιμο ισολογισμών, εξόφληση δανείων και χρεογράφων, εγγυήσεων και εγγυητικών επιστολών του ΟΤΕ. Η εφαρμογή που χρησιμοποιούσε και σε καθημερινή βάση για τις ως άνω εργασίες ήταν το ERP αλλά και τα υποσυστήματά του (Γενική λογιστική, λογαριασμοί πληρωτέοι, λογαριασμοί εισπρακτέοι, εγγυητικές επιστολές). Επίσης μέσω του Microsoft Office διεκπεραίωνε (αποστέλλοντας συνημμένες επιστολές μέσω Word σε όλες τις τράπεζες που αφορούν σε επιστροφές, μειώσεις, καταπτώσεις, δεσμεύσεις κτλ), τη σύνταξη πινάκων και εγγράφων καθώς και την ηλεκτρονική επικοινωνία με τις διάφορες υπηρεσίες του Οργανισμού. Ως εκ της φύσεως των άνω καθηκόντων και δεδομένου ότι όλα τα αρχεία του ΟΤΕ είναι μηχανογραφημένα, δεν ήταν δυνατό να γίνουν με κανέναν άλλο τρόπο, παρά μόνο ψηφιακά μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή δηλαδή μπροστά σε οθόνη. Ο δε ισχυρισμός της εκκαλούσας ότι ο εφεσίβλητος απασχολούνταν ως επί το πλείστον με εργασίες που δεν απαιτούσαν την χρήση υπολογιστή, όπως ο συντονισμός του συνόλου των εργασιών του τμήματος ως Προϊσταμένου με καθημερινή καθοδήγηση, παρακολούθηση και προγραμματισμό του έργου του υφιστάμενου προσωπικού, αξιολόγησή του, προσωπική επικοινωνία και συνεργασία με τον υποδιευθυντή ή άλλα στελέχη άλλων εμπλεκόμενων υπηρεσιών διάρκειας 5-30 λεπτών κάθε φορά καθώς και τηλεφωνική επικοινωνία με τους παραπάνω, συμμετοχή σε εβδομαδιαία καθημερινή συνάντηση στο γραφείο του υποδιευθυντή, τακτική επικοινωνία με συνεργαζόμενες τράπεζες, εκτύπωση φακέλων, επιστολών, αρχειοθέτησή τους, παραλαβή έγγραφων αιτημάτων, παροχή διευκρινήσεων προς την Διοίκηση αλλά και επιτόπου επισκέψεις σε υποκαταστήματα για θέματα ρύθμισης εγγυητικών επιστολών δεν μπορεί να οδηγήσει το Δικαστήριο σε ασφαλές συμπέρασμα ότι ο εφεσίβλητος περιστασιακά και μόνο χρησιμοποιούσε τον υπολογιστή, ενώ γι' όλες τις ανωτέρω εργασίες χωρίς την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή διέκοπτε τουλάχιστον 5-10 φορές τις λοιπές εργασίες του, τις οποίες πράγματι εκτελούσε με την χρήση του και δη α. Την προετοιμασία επιστολών σε Τράπεζες, β. Την επεξεργασία ηλεκτρονικών αρχείων και γ. Τον έλεγχο λογιστικών καταχωρήσεων. Ωστόσο,

η εκκαλούσα, αν και δίνει έμφαση στα καθήκοντα που εκτελούνταν χωρίς τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, ωστόσο στην αναφορά της και στα καθήκοντα που απαιτούν τον υπολογιστή δεν εξειδικεύει το χρονικό διάστημα που αυτά απαιτούσαν για να διεκπεραιωθούν, εφόσον βάσει των διδαγμάτων της κοινής πείρας και λογικής δεν εμπίπτει στο καθηκοντολόγιο του προϊσταμένου η εκτύπωση εγγράφων και η αποστολή τους με φαξ ή μέσω ταχυδρομείου, ενώ ο χρόνος διενέργειας τους δεν μπορεί να είναι περισσότερος από αυτόν που απαιτείται για τη σύνταξη του. Ακόμη και το με αριθμ. 45/551/13-02-2018 έγγραφο της Διεύθυνσης Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού και Εργασιακών Θεμάτων Σταθερής και Κινητής Υποδιεύθυνσης Εργασιακών Θεμάτων έγγραφο της εκκαλούσας, αλλά και η υπ' αριθμ.του μάρτυρά της δεν αποδεικνύεται το αντίθετο, εφόσον δεν γίνεται καμία σαφής αναφορά για το ποσο χρόνος απαιτούνταν για τη διενέργεια των εργασιών χωρίς ηλεκτρονικό υπολογιστή, οι οποίες μάλιστα, όπως ανωτέρω εκτέθηκε, είναι επιβοηθητικής φύσης και όχι ο βασικός πυρήνας των καθηκόντων ενός Προϊσταμένου. Όσον αφορά δε στη δεύτερη ενάγουσα αυτή για τη δραστηριότητά της χρησιμοποιούσε τα πληροφοριακά συστήματα ERP, ΗΦΑΙΣΤΟΣ, GENIVA και WOMS. Συγκεκριμένα αντικείμενο ενασχόλησής της ήταν ο έλεγχος και η καθημερινή συμφωνία στα εισπρακτικά σημεία του ΟΤΕ (Τράπεζες, ΕΛΤΑ, καταστήματα ΟΤΕ, Γερμανός) μέσω του Πληροφορικού Συστήματος ΗΦΑΙΣΤΟΣ, ενώ είχε συνεχή επικοινωνία με τα διάφορα γραφεία του ΟΤΕ, προκειμένου να δίνονται πληροφορίες για τους πελάτες, πάντα μέσω της χρήσης των προγραμμάτων WOMS και GENIVA. Ως εκ της φύσης των ως άνω εργασιών και δεδομένου ότι όλα τα στοιχεία του ΟΤΕ ήταν και είναι μηχανογραφημένα, δεν ήταν δυνατό να γίνουν με κανέναν άλλο τρόπο, παρά μόνο ψηφιακά, μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή, δηλαδή μπροστά σε οθόνη. Η θέση δε εργασίας της περιελάμβανε ηλεκτρονικό υπολογιστή συνδεδεμένο με εκτυπωτή, τηλέφωνο, αναλόγιο για έγγραφα και απομακρύνονταν από τη θέση αυτή μόνο για την κάλυψη των σωματικών της αναγκών. Συνεπώς και οι δύο εφεσίβλητοι εργάζονταν καθόλο το ωράριο της ημερήσιας απασχόλησής τους αποκλειστικά μέσω οθονών οπτικής απεικόνισης χωρίς να εναλλάσσουν τις δραστηριότητά τους αυτή με άλλες αξιολόγες από άποψη χρόνου μορφές εργασίας και χωρίς να αναπαύονται να

εναλλάσσουν τις προπεριγραφείσες δραστηριότητές τους με άλλες μορφές εργασίας για να ανακτήσουν τις σωματικές και πνευματικές τους δυνάμεις, καθόσον η εναγομένη δεν τους χορήγησε ως όφειλε σύμφωνα με την προηγηθείσα νομική σκέψη, ανά δίωρο ένα δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα, παρά μόνο ένα από τα τρία δικαιούμενα συνολικά 15 λεπτα, κατά ρητή ομολογία των ίδιων διά των προτάσεων τους, κατά το ημερήσιο ωράριο εργασίας τους, που ξεπερνά το εξάωρο, ενώ εργάζονταν συνολικά 38 ώρες και 33 λεπτά εβδομαδιαίως σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 45/551/13.02.2018 προσκομιζόμενο εκ μέρους της εναγομένης έγγραφο. Όπως δε συνάγεται από τη φύση των επιμέρους εργασιών, που εκτελούνταν χωρίς την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, αυτές ήταν απολύτως συμπληρωματικού και υποστηρικτικού χαρακτήρα της κύριας εργασίας τους, που απαιτούσε την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, υπολείπονταν ποσοτικά και διέκοπταν την εργασία με την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή κατά τρόπο ευκαιριακό και ακανόνιστο, μέσα στο ωράριο, εφόσον παρίστατο προς τούτο ανάγκη, είχαν δε ολιγόλεπτη και ακανόνιστη διάρκεια και δεν απαιτούσαν πάντα την απομάκρυνσή τους από τη θέση εργασίας τους είτε εγγύτατα αυτής, με άμεση επαναφορά στη θέση τους μπροστά από οθόνη ηλεκτρονικού υπολογιστή για την περαιτέρω διεκπεραίωση ή την έναρξη άλλης εργασίας. Το εκτελούμενο από τους ενάγοντες έργο είναι σύνθετο και περιλαμβάνει σειρά εργασιών, από τις οποίες ορισμένες εκτελούνται χωρίς καθόλου χρήση Η/Υ και ορισμένες και με χρήση Η/Υ", χωρίς, ωστόσο, η εκκαλούσα να αποδεικνύει ότι οι εκτελούμενες χωρίς την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή κάλυπταν το μεγαλύτερο μέρος της απασχόλησης των εναγόντων, αντιθέτως η ίδια παραδέχεται ότι τελούνταν εργασίες ενώπιον υπολογιστή αποφεύγοντας, ωστόσο, τη λέξη κυρίως ή ιδίως, ώστε να μπορεί να γίνει υπαγωγή των εναγόντων στο πδ 398/1994, καθώς ο νόμος δεν απαιτεί για τη χορήγηση του επιδόματος 24ωρη απασχόληση επί οθόνης αλλά το μεγαλύτερο μέρος της εργασίας με την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή. Άλλωστε, τούτο δεν μπορεί να αναιρεθεί από το ότι η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι οι ενάγοντες ήταν υπεύθυνοι εργασιών που δεν προϋποθέτουν συνεχή ενασχόληση με υπολογιστή. Και τούτο, διότι στο προεκτεθέν έγγραφο δεν εξειδικεύεται εάν τμήμα της εργασίας που πραγματοποιούνταν από τους ενάγοντες μπροστά στην οθόνη αποτελούσε ή

όχι αμελητέο τμήμα της κανονικής τους εργασίας, δεδομένου ότι σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, απαραίτητη προϋπόθεση για την χορήγηση του δεκαπεντάλεπτου διαλείμματος ανά δώρο, δεν είναι η συνεχής απασχόληση του εργαζόμενου μπροστά σε οθόνη απεικόνισης, αλλά η ενασχόλησή του ανά τακτά διαστήματα και για μη αμελητέο μέρος της κανονικής τους εργασίας μπροστά σε αυτή. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι η εργασία των εναγόντων μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης δεν διακοπτόταν συχνά και δεν εναλλασσόταν για λίγα λεπτά ή για αρκετό χρόνο με άλλες εργασίες χωρίς ηλεκτρονικό υπολογιστή, ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι η ορθή εφαρμογή του π.δ.398/1994 επιβάλλει τα επίδικα διαλείμματα να είναι ορισμένου χρόνου, να λαμβάνονται σε προκαθορισμένα χρονικά σημεία, ύστερα από δώροη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και δεν υφίσταται διακριτική ευχέρεια κάθε υπαλλήλου να κάνει ή όχι χρήση διαλειμμάτων ακαθόριστης διάρκειας και σε ακαθόριστο χρόνο. Βάσει των ανωτέρω αποδείχτηκε ότι οι ενάγοντες απασχολούνταν τακτικά και για μη αμελητέο τμήμα του κανονικού ωραρίου μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης χωρίς η δραστηριότητα αυτή να εναλλάσσεται με άλλες δραστηριότητες και χωρίς να αναπαύονται, αφού η εκκαλούσα τις χορηγούσε μόνο ένα από τα τρία 15 λεπτά διαλείμματα, που όφειλε να τους χορηγεί ανά δώρο κατά τα ανωτέρω σχετικώς εκτεθέντα, κατά το ημερήσιο ωράριο εργασίας τους, που υπερέβαινε τις έξι ώρες και για χρονικό διάστημα από 01.01.2011 μέχρι και 31.12.2013. Οι δε ολιγόλεπτες ενασχολήσεις με άλλες δευτερεύουσες εργασίες δεν συνιστούν τέτοια διαλείμματα κατά τα ήδη εκτεθέντα. Τα όσα δε αντίθετα ισχυρίζεται η εκκαλούσα με τον δεύτερο λόγο έφεσής της και δη ότι οι ενάγοντες απασχολούνταν σε υπηρεσία, χωρίς η δραστηριότητα μπροστά στην οθόνη να είναι συνεχής και χωρίς να καλύπτει πλήρες ωράριο, εναλλασσόμενη με άλλες δραστηριότητες που δεν απαιτούν τέτοια χρήση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ανωτέρω Προεδρικού Διατάγματος, αλλά και ότι εκτελώντας και άλλες εργασίες χωρίς την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, απολάμβαναν την απαιτούμενη διακοπή της εργασίας τους μπροστά από την οθόνη οπτικής απεικόνισης τυγχάνουν αβάσιμα. Περαιτέρω η μη χορήγηση από την εκκαλούσα των δυο 15λεπτων διαλειμμάτων κατά τα έτη 2011, 2012 και 2013 είχε ως συνέπεια οι εφεσίβλητοι – ενάγοντες να

δουλεύουν, ενώ θα έπρεπε να αναπαύονται, παρέχοντας, επομένως, εργασία επιπλέον της από το νόμο προβλεπόμενης και δη επί 30 λεπτά ημερησίως επί 22 ημέρες το μήνα και επί 11 μήνες (ο δωδέκατος καλύπτεται από την κανονική άδεια), πέραν του θεσπισμένου από τον Κανονισμό Προσωπικού ΟΤΕ ωραρίου, με αποτέλεσμα να δικαιούνται για τις ανωτέρω ώρες εργασίας υπερωριακή αμοιβή, σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Προσωπικού ΟΤΕ και τον νόμο 435/1976, που υπερβαίνουν τον θεσπισμένο από τον Κανονισμό αυτό, ωράριο εργασίας των εναγουσών. Συνεπώς ο πρώτος των εναγόντων συμπλήρωσε 121 ώρες πρόσθετη εργασία για έκαστο από τα έτη 2011, 2012, 2013, υπερβαίνοντας το θεσπισμένο από τον Κανονισμό Προσωπικού του ΟΤΕ ωράριο εργασίας και επομένως δικαιούνται κατά τον ως άνω Κανονισμό και το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 435/1976 υπερωριακή αμοιβή συνιστάμενη στο ωρομίσθιο του προσαυξημένο κατά 30% για τις πρώτες 60 ώρες, κατά 50% για τις επόμενες 60 ώρες και κατά 75% για τις υπόλοιπες ώρες. Κατόπιν των ανωτέρω με βάση το μέσο μηνιαίο μισθό τους και λαμβάνοντας υπόψη τις 38,33 ώρες της εβδομαδιαίας εργασίας που ισχύει στον ΟΤΕ ο πρώτος ενάγων για το 2011 δικαιούται $(3540,12 : 25 \times 6 : 38,3 = 22,18 \times 121 = 2.683,78)$, για το έτος 2012, το ποσό των ευρώ $(3208,26 : 25 \times 6 : 38,3 = 20,10 \times 121 = 2432,10)$ και για το έτος 2013 το ποσό των ευρώ $(3242,33 : 25 \times 6 : 38,3 = 20,3 \times 121) = 2.456,3$ για πρόσθετη εργασία που παρείχε, ως προελέχθη. Συνολικά δε δικαιούται το ποσό των 7.572,18 ευρώ. Η δεύτερη δε ενάγουσα δικαιούται για το έτος 2011 $(2.955,42 : 25 \times 6 : 38,3 = 18,5 \times 121 = 2238,5)$, για το έτος 2012 το ποσό $(2.633,97 : 25 \times 6 : 38,3 = 16,50 \times 121 = 1996,5)$ και για το έτος 2013 το ποσό των ευρώ $(2661,92 : 25 \times 6 : 38,3 = 16,68 \times 121 = 2018,28)$ για πρόσθετη εργασία που παρείχε, ως προελέχθη. Συνολικά δε δικαιούται 6.253,28 ευρώ. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που έκανε δεκτή την αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη κατά την κύρια βάση της, επιδικάζοντας στις ενάγουσες τα ως άνω ποσά, απορριπτομένου και του τρίτου λόγου έφεσης ορθά ερμήνευσε τον νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και τα όσα περί του αντιθέτου διατείνεται η εκκαλούσα με τους λόγους έφεσης της είναι απορριπτέα στο σύνολό τους ως αβάσιμα. Επιπλέον, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν στη νομική σκέψη της παρούσας απόφασης απορριπτέος τυγχάνει ως αβάσιμος κατ' ουσίαν ο λόγος

έφεσης, με τον οποίο η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι στην περίπτωση των λειτουργικών ολιγόλεπτων διαλειμμάτων ανά δώρο που, εναλλακτικά με την αλλαγή δραστηριότητας, προβλέπει το π.δ.398/1994 ως προδιαγραφή ασφάλειας, η διακοπή της εργασίας σε οθόνη ηλεκτρονικού υπολογιστή με δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα είναι χρόνος που περιλαμβάνεται στη διάρκεια του προβλεπόμενου ημερησίου ωραρίου εργασίας, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 του ΚΩΕΠ-ΟΤΕ που έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου, υπερωριακή εργασία, για την οποία χορηγείται προσαυξημένο ωρομίσθιο ως αποζημίωση, είναι παροχή εργασίας πέραν του προβλεπόμενου ημερησίου ωραρίου εργασίας και ότι επομένως η εργασία παραπάνω από το νόμιμο επί τρία δεκαπεντάλεπτα την ημέρα είναι χρόνος που κατά τα άρθρα 648 και 659 του Α.Κ. αποτελεί πρόσθετη εργασία, για την οποία καταβάλλεται πρόσθετη (συμπληρωματική) αμοιβή.

Συνεπώς, απορριπτομένων όλων των λόγων έφεσης είτε ως μη νόμιμων είτε ως αβάσιμων κατ' ουσίαν, πρέπει η έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της κατ' ουσίαν. Τέλος, τα δικαστικά έξοδα των εναγουσών, για τον παρόντα βαθμό δικαιοδοσίας, κατόπιν υποβολής νόμιμου αιτήματός τους, θα επιβληθούν σε βάρος της εκκαλούσας λόγω της ήττας της τελευταίας (άρθρα 106, 176, 183 και 191 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ.), όπως ορίζεται ειδικότερα στο διατακτικό της παρούσας απόφασης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

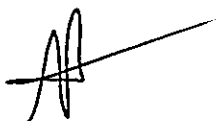
Δικάζει αντιμωλία των διαδίκων.

Δέχεται τυπικά και **απορρίπτει** κατ' ουσίαν την έφεση.

Επιβάλλει σε βάρος της εκκαλούσας τα δικαστικά έξοδα των εναγουσών, για τον παρόντα βαθμό δικαιοδοσίας, τα οποία ορίζει στο ποσό των τριακοσίων τριάντα (330) ευρώ.

Κρίθηκε, αποφασίστηκε και δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στην Αθήνα στις 17.2.2022.

Η ΔΙΚΑΣΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

